

Семинарым хэлажъэ

Адыгеим и Лышхъуу Тхаклушынэ Аслъан Урысые Федерацием ишъольырхэм япашэхэм, хэбзэгъуу зэлуклэхэм ятхьаматэхэм, кьалэхэм ямэрхэм апае семинар-зэлуклэгъуу илһэс кьэс зэхашэрэм хэлажъэ. Джащ фэдэу Адыгеим ыцкккэ мы зэлуклэгъуу хэлажъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматгъу Владимир Нарожнэм-рэ Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролинымрэ.

Урысые Федерацием и Президент и Административнэ зэхашэрэ зэлуклэгъуу щылэ мазэм и 29-м кышцэгъыагъуу и 31-м нэс Урысыем и Сбербанк икооперативнэ университет щэкккэ. Шьольырхэм япэщэ 280-рэ фэдиз ащ хэлажъэ. Экономикэмрэ социальнэ лъэныкъомрэ зыпкэ итэу хэбзэгъуу зэралышхэм, ащккэ шьольырхэм мэхъанэу ялэм япхыгъэ юфыгъо хэм атегушылэх. Урысыем и Президентгъу Владимир Путингъу мы семинарым кышцэгъуушылэ.

— Юф зэрэзэдэтшлэщт программэр Федеральнэ Зэлуклэм Тхыпъуу фэзгъэхьыгъэм кы-

шислотыкыгъагъ. Арышъ, ащ иположенихэм ягъэцкккэ шьольырхэм планхэр ялэху сэгугъэ. Жьоныгъуаклэм тшэгъэ-гъэ унашъохэм ягъэцкккэ лъыдгъэкккэ. Шьыпкъэмккэ, лэклэб къэралыгъохэм, тхэгъэу кышцэгъуу хэрэм такып-кырыкыгъэ юф тшлэн фае. Ау анахъуу тызыпылын фаер юфэу етхыжыагъэхэр ыклэм нэдгъэсынхэр ары. Цыфхэм апа-шъхэ шьэрылгъуу щытлэхэр хэти ттырихыжыгъэхэп. Цыфхэм апаи тызыфэлажъэрэр, — кылуагъ Владимир Путингъу семинарым хэлажъэхэрэм за-фигъазэзэ.

Хэгъэгум и Президент зэрэ-хигъэунафыкыгъэмккэ, Урысые Федерацием ишъольыр пэпчэ экономикэмрэ социальнэ лъэ-ныкъомрэ хэбзэгъуу зэрари-гъэшлэщт планхэр псынклэу зэ-хигъэуцон фае. Владимир Пу-тиным зэралышхэмккэ, ана-хъуу аналэ зытырагъэщт лъэ-ныкъомрэ пчъагъэхэр ахэм икыу ашыгъэнэфэгъэнхэ фае.

Шьэрылгъуу агъэцккэ фае-хэм ашыц псынклэу производ-ствэм зыкыгъэлэтыгъэныр, биз-нес цыкккэ гурьтымрэ афэгү-мэклэгъэныр, административнэ пэрыохъухэр нахь маккэ шы-гъэнхэр, уасэр зэрагъууцурэм гъунэ лъыфэгъэныр, шьольыр, муниципальнэ хэбзэ лэшхъэтет-хэм ялофшлэнккэ нахь зэдыра-гъэштэныр.

Президентым зэрэхигъэуна-фыкыгъэмккэ, экономикэмрэ социальнэ лъэныкъомрэ зыпкэ итэу хэбзэгъуу ягъэшлэгъэным фэлорышлэщт планэу Прави-тельствэм кыгъэхъазырыгъэм пае мылкъу шуклае кыхагъэ-кыщт. Ащ цыц банкхэм, аграр-нэ-промышленнэ комплексхэм лэпылэгъуу ягъэгъотыгъэным, юф-шлэным ирынкэ аплуагъэхъащт. Хэбзэлэхъ режим гъэнэфэгъэ-хэмккэ ставкэхэр кырагъэлэ-хынхуу шьольырхэм фитыныгъэ аратышх.

Владимир Путингъу зэлуклэ-гъуу хэлажъэхэрэм агу кызы-ригъэккыжыгъэмккэ, анахъуу аналэ зытырагъэтын фэе лъэ-ныкъоу кыхахыгъэхэр, нахь зэкккэ хушхэр ыккэ умы-гъэгужьоу зэшлэпхын фаехэр цыфхэм агурыгъэлэгъэным мэхъанэшхо ил.

Ащ нэмыккэу семинар-зэлук-лэгъуу хэлажъэхэрэм аналэ тырагъэгъэдзэгъуу Хэгъэгү зэо-шхом Теклоныгъэр кызышцэ-дахыгъэр илһэс 70-рэ зэрэху-рэм изыфэгъэхъазырыни мэхъанэшхо ратын зэрэфаем.

НЕПЭ КЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 3-рэ нэклубгъор

Пенсиехэмккэ фондым и Къутамгъу Адыгэ Респу-бликэм щылэ ипашэ бэмышлэу зэхыцэгъэгъэ пресс-конференцием кыратхыкыгъэр.

Я 4 — 5-рэ нэклубгъохэр

Тикъушхъэхэм яхъалэмэтыгъэхэр. Зы зыгъэнсэ-фыгъо мафэм тикорреспондентхэм аригъэшлэ-гъэ гупшысэхэр.

Я 6-рэ нэклубгъор

Нэмыц фашистхэм тхэгъэгъуу зэошхо кызыра-шылэ Ленинград кырашыгъэ сабыл купышхо кызырагъэнэжыгъагъэр.

Еджаклохэр ауплэклушхы

Экспертхэм кызыралорэмккэ, непэ Урысыем иеджаплэхэм ачлэхэм ашыцэу япшлэнэрэ пэпчэ наркотикхэр зыфэдэхэр ешлэ. Апшъэрэ еджаплэхэм ястудентхэм япроцент 30-м зэ нэмылэми ахэр ыуплэккыгъэх. Анахъуу кыхагъэщыхэрэр твор-чествэм епхыгъэ элитнэ еджаплэхэр арых.

Шьугу кьэдгъэккыжыын, Уры-сыем 2013-рэ илһэсэм еджа-клохэр тест шыккэ тетэу зэ-рауплэклушхэм фэгъэхыгъэ хэбзэгъууцугъэ зэрэщашагъэр. Ащ кызырэдильгъэрэмккэ, уплэккышхэр уцугъуитлоу гош-гъэщт. Апэрэр социальнэ-пси-хологическэщт, ятлонэрэр ме-дицинэ уплэккышхэр щытх.

Социальнэ-психологическэ уплэккышхэр зыккырэм анкетэм ит упчлэхэм джэуапхэр кьаре-тыжыых. Упчлэ горэ ыгу римы-хыгъэмэ, ащ джэуап кыри-мытын фит, аужым юкэтэджы-нышъ, аудиторием укычлэккы-жыны плэккышхэр. Анкетэхэр чыплэ министрствэм е гъэсэ-ныгъэмккэ комитетым агъэхыых. Етланэ ахэм лэжъуащлэхэр аклэ-мытхэгъэхуу, ау зыщеджэхэ-рэр, аныбжъ, классэу зэрыс-хэр арытхуу псауныгъэр кьэу-хъумэгъэнымккэ министрствэм е а юфым фэгъэгъэгъэ коми-тетым лэклэгъэхъащтых.

Ащ ыуж зэккэ клэлэеджа-клохэм медицинэ уплэккышхэр аккышхэ фае. Ахэр зэрэзэхэ-щт шыккэ Урысыем псауны-гъэр кьэу-хъумэгъэнымккэ и Ми-нистерствэ кыгъэнэфэгъэ. Юф-тхъабзэр уцугъуиплэу реклэ-кышхэр. Уплэккышхэр еджаплэр арэп, медицинэ учрежденихэм ащыккышхы. Клэлэеджаклохуу ыккэ студентхуу зыныбжъ илһэс 13 хуугъэхэм зэккэми ащ фэдэ тестированиер аккышх. Клэлэ-

еджаплом илһэс 15 ыныбжъуу ащ фэдэ уплэккышхэр ыккэ шлои-гъомэ, тхылы кытхын фае. Илһэс 15 зымыныбжъхэм янэ-ятэхэм ащ фэдэ тхылыгъэр кьа-тхы. Мы юфтхъабзэм яклэлэхэр хагъэлэжъэнхуу ны-тыхэр фэ-мыхэмэ, арамьгъэккышхэр аплэ-кышх.

Апэрэ уцугъом клэлэеджакло-хэм нарколог-психиатрэр адэгү-шылэ. Ащ ныбжыккэхэм япкы-шъол еуплэккышхэр, лъыдккылае ялэ-мэ епллы, япулыс кызырэтэо-рэр зыфэдизыр зэрегъашлэ.

Ятлонэрэ уцугъом кыхеубытэ химикэ-токсикологическэ уплэ-ккышхэр. Ащ кьегъэлагъо лъым психотропнэ веществохэр хэлъ-хэмэ. Клэлэеджаплом ианализ-хэр дэгъухэмэ, уплэккышхэр ащ щаухышхы, нэмыккэ анализ ытхытх. Ау наркотикхэр кыха-гъэщыхъэхэмэ, ящэнэрэу уплэ-ккышхэр ыккышхэ фаеу хушх.

Ящэнэрэ уплэккышхэр ана-лизхэр клэлэеджаплом джыри ытыжышхы. Зыпари кыха-мыгъотагъэмэ, юфтхъабзэр ащ ухыгъэ щэхуу. Арэу щымытмэ, врачыр ны-тыхэм адэгүшылэн фае ыккэ клэлэеджаклохэр нар-кологическэ лэзаккэми ащэнэу щыт. Уплэккышхэр кьагъэла-гъохэрэр ныбжыккэхэм яме-дицинэ картэ датхэнхэ фае.

Мыщ фэдэ уплэккышхэр Уры-сыем игурыт еджаплэхэм ыккэ иколледжхэм ащызэхашагъэх.

СИХЪУ Гошнагъу.

Зэзэгъыныгъэм зэдыккэтхыгъэх

Мэфэку мафэм, щылэ мазэм и 29-м, АР-м и Пре-мьер-министрэу Къумпыл Мурат Тэхъэхэлъ об-ществэу «Минеральнэ-химическэ компаниеу «Ев-роХим» зыфилорэм ипродукцие лугъэккыгъэным-ккэ идепартамент ипашэу Максим Серегиным зэлуклэгъуу дырилагъ.

Ащ хэлэжыагъэх АР-м мэхъумэщ хызмэ-тышлэхэм пстэумккэ чыгъэшлэ-тонн 36-рэ агъэфедатх. Ащ шы-цэу тонн 24-р «ЕвроХимым» иллыккы Адыгеим щылэжъэрэ предприятияу «Архонт ресурс» зыфилорэр ары кьалэккызыгъэ-хъагъэр.

Джыри мары лъэныкъуитлур зэрэзэдэлэжъэщтхэм зытегу-щылэхэм ыуж, АР-м мэхъумэщ хызмэтымккэ и Министерствэ-рэ «ЕвроХимымрэ» юф зэда-

Адыгеим имэхъумэщ хызмэ-тышлэхэм пстэумккэ чыгъэшлэ-тонн 36-рэ агъэфедатх. Ащ шы-цэу тонн 24-р «ЕвроХимым» иллыккы Адыгеим щылэжъэрэ предприятияу «Архонт ресурс» зыфилорэр ары кьалэккызыгъэ-хъагъэр.

Джыри мары лъэныкъуитлур зэрэзэдэлэжъэщтхэм зытегу-щылэхэм ыуж, АР-м мэхъумэщ хызмэтымккэ и Министерствэ-рэ «ЕвроХимымрэ» юф зэда-

шлэнэу зэзэгъыныгъэм зэдыккэ-тхыгъэх. Компанием ичыгъэшлэ-хэр процент 22-рэ кышагъа-клэзэ мыгъэ Адыгеим ичыгу-лэжъхэм кьафатлупшыщт.

— Тэрклэ анахь шъхъалэр чыгъэшлэхэм ядэгъугъэрэ уасэ-хэмрэ, — кылуагъ АР-м и Премьер-министрэ. — Тичы-гулэжъхэр кризисым икыныгъо-хэм ахъагъэх, арышъ, чыгъэ-шлэхэм ядэгъугъи кышчымыккэу, уасэхэри дэмыккылаехуу кьалэ-клэхъанхуу тыфай.

«ЕвроХимым» иллыккышхэм ар агъэцккэщтэу ары кызыралы-гъэр. Нэужым мэхъумэщ про-изводствэм зиушъомбгъунымккэ нахыбэу зишуагъэ кьэккышх чыгъэшлэхэм атегушылэ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Ильэсым изэфэхьысыжьхэр ашыгъэх

Граждан зыхуьмэжьинымкIэ, ошIэ-дэмышIэ Iофхэр кьэмышхунэмкIэ ыкIи ахэр дэгъэзыжьиьгъэн-хэмкIэ зыкI кьэралыгъо системэм АдыгеимкIэ ичIыплэ кьутамэхэм блэкIыгъэ ильэсым Iофхэр ашIагъэм изэфэхьысыжьхэм, 2015-рэ ильэсым пшэрыл шъхьалэу зыфагъэуцужьыхэрэм зашъ-тегушыIэгъэхэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ шыIагъэм тхьамэтагъор шызэрхьагъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат.

Ащ хэлэжьагъэх УФ-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министрствэ Къыблэ федеральнэ шъолъырымкIэ и региональнэ гупчэ ипащэ игуадзэу Сергей Булавиныр, АР-м и Лышхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Владислав Федоровыр, Адыгеим ипрокурор шъхьалэу Василий Пословскэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ кьэлэ ыкIи район администрациехэм япащэхэр, нэмыкIхэри.

АР-м и Правительствэ и Тхьаматэ Iофтхьабзэм пэублэ псалэ кышчышIызэ, республикэм шыпсэурэ цыфхэм ящынэгъончъагъэ кьэухуьмэгъэныр, ошIэ-дэмышIагъэхэм кьыздахьырэ гумэкIыгъохэр дэгъэзыжьиьгъэнхэр пшэрыл шъхьалэу зэрэщытэр кылуагъ. Мы лъэныкъомкIэ 2014-рэ ильэсыр псынIкIэу зэрэщымытыгъэм, ом гумэкIыгъуабэ кьызэрэздихьыгъэм кьакигъэтхыгъ.

— БлэкIыгъэ ильэсым республикэм ичIыплэ зэфэхьыс-

хэм мыл ошхыр, ошхур ащылагъ, ошх зэпымыужьхэм апкь кьыкIыкIэ псыхьохэр янэпкьы-хэм кьадэкIыхи, псэуплэбэм акIэуагъ. ГумэкIыгъохэр дэгъэ-зыжьиьгъэнхэм пае республикэм ипащэхэм, кьулыкьу зэфэхьысхьафхэм Iофышхо ашIагъ. Анахь шъхьалэу мыщ дэжьиым кьыхэзгъэщынэу сызыфаер тилыфышхьэ зэрэчIэтымынагъэр ары. Мы лъэныкъомкIэ 2014-рэ ильэсым Iофху тшIагъэм уигъэрэзэнэу щытми, джыри зэшIотхын фэе Iофыгъоу шыIэр макIэп. Ахэм тишхьыпкьэу тэдэлэжьэн фае, — кьылуагъ КъумпIыл Мурат.

Сергей Булавиным кьызэрэхигъэщыгъэмкIэ, блэкIыгъэ ильэсым Къыблэ федеральнэ шъолъырым хэхьэрэ субъектхэм ошIэ-дэмышIагъэ 51-м ыкIи хуьгъэ-шIэгъэ 500-м еху кьащыхуьгъ. Ахэм ащышхэм ядэгъэзыжьиьгъэнхэр УФ-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министрствэ и ГъэлорышIаплэу Адыгеим щылэм икьулыкьушIэхэу анахь чанэу зипшэрылхэр зыгъэцэ-кIагъэхэм рэзэныгъэ гушыIэхэр

апигохыгъэх, тапэкIи бэкIэ зэрэщыгъыгъэр арылуагъ.

УФ-м ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министрствэ АдыгеимкIэ и ГъэлорышIаплэ ипащэу ХьацIыкIу Султан зэфэхьысыжьхэр кьышIызэ кьызэрилуагъэмкIэ, джырэ уахьтэм Iоф зышIэрэ кьулыкьушIэ 644-мэ зэрифэшъуашэу япшэрылхэр агъэцэ-цэ-цэ. МэшIогъэкIосэ ыкIи аварийнэ машинэ 72-рэ агъэ-федэ, ахэм ащышэу 17-р аужырэ шапхьэхэм адиштэу зэтэгъэ-псыхьагъэх. 2014-рэ ильэсым кьэхуьгъэ гумэкIыгъохэм ядэгъэзыжьиьгъэнхэр кьулыкьушIэхэр гъогъу 2320-рэ дэкIы-гъэх, 2013-рэ ильэсым а пчъа-гъэр 1785-рэ хуьцтыгъэ. Нахьы-бэрэмкIэ ахэр зэпхыгъэр псэу-плэхэм кьащыхуьгъэ машохэм ягъэкIосэн ары. Кьыпэрэ ильэ-сым егъэпшагъэмэ, машIоу кьэ-хуьгъэхэм япчъагъэ проценти 7,4-кIэ нахь макIэ хуьгъэ, джаш фэдэу хэкIодагъэхэм ыкIи шъобж хэзыхыгъэхэм япчъагъэ кьышчыкIагъ. Шапхьэхэр зымы-гъэцэ-цэ нэбгырэ 500-мэ ыкIи

пэщэ IэнатIэ зылыгъ нэбгыри 8-мэ административнэ пшэдэ-кIыжь арагъэхьыгъ. 2014-рэ ильэсым нэбгырэ 549-рэ кьа-гъэнэжьиьгъ.

Ащ нэмыкIэу ом кьыздихьы-гъэ гумэкIыгъохэм ядэгъэзы-жьиьгъэнхэр Iоф зэрэдашIагъэм фэгъэхьыгъэ зэфэхьысыжьхэр Гъэ-лорышIаплэм илIыкIо кьышIыгъэх. БлэкIыгъэ ильэсым псыр зы-кIэогъэ ыкIи зэрарышхо зэри-хыгъэ цыфхэм псэуплэ серти-фикатхэр, нэмыкI ахьщэ Iэпы-лэгъур арагъэгъотыным фэлоры-шIэщт документхэр зэрагъэхьа-зырыгъэхэр ыкIи охьтэ благъэм ахэм федеральнэ гупчэр ахэ-плъэнышъ, зытефэхэрэм зэра-ратыжьиьгъэхэр ащ кьылуагъ. Нэ-ужым муниципальнэ образова-ниехэм япащэхэр кьэгушыла-гъэх, япшэрылхэр зэрэзэшIуа-хыгъэм, тапэкIэ анахьэу анаIэ зытырагъэтыщт лъэныкъохэм кьатегушылагъэх.

КъумпIыл Мурат зэхэсыгъом зэфэхьысыжьхэр кьыфишIызэ Iофыгъо шъхьалэхэм кьащы-цугъ. ГушыIэм пае, блэкIыгъэ

ильэсым псыр зыкIэогъэ псэу-плэхэм адэс цыфхэм ащышы-бэхэр яунэхэм арытхэгъагъэ-хэп, ащ кьыхэкIыкIэ гумэкIы-гъуабэ кьэуцугъ. Мыхэм яфи-тыныгъэхэр зыпкь игъэуцожьы-гъэнхэм, ащ дакIоу псэуплэ сертификатхэр, нэмыкI ахьщэ Iэпылэгъур кьалэкIэхьаным апае хьыкумым зыфагъэзэн фаеу мэхьу. Ащ фэдэ лъэныкъохэр дэгъэзыжьиьгъэнхэ фае. Джаш фэдэу ом кьыздихьырэ гумэ-кIыгъохэм мэкъумэщ хьызмэт-шIаплэхэр, унэе предприятиехэр, нэмыкIхэри ащыухуьмэгъэнхэм пае страхованием иамалхэр кьызфагъэфедэным мэхьанэ-шхо зэриIэр АР-м и Премьер-министрэу кьылуагъ. Нэужым 2015-рэ ильэсым пшэрыл шъхьалэу зыфагъэуцужьыхэрэм ар кьатегушылагъ, зэхэсыгъом хэлэжьэгъэ пащэхэм анахьэу анаIэ зытырагъэтын фэе лъэ-ныкъохэр афигъэнэфагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтыр Iэшыны Аспъан тырихыгъ.

Анахь дэгъухэр кьыхагъэщыгъэх

Урысые печатым и Мафэу шылэ мазэм хагъэунэ-фыкIыгъэм фэгъэхьыгъэу республикэм ыкIи районхэм кьащыдэкIыр гъэзетхэм, тхылъ тедзэплэм, телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ыкIи Мыекъопэ телевидением яIофышIэхэм анахь дэгъухэр Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкьэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэ-хэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Коми-тет тыгъуасэ ыгъэшIуагъэх.

Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхьо Аскэр кьызэрилуа-гъэмкIэ, блэкIыгъэ ильэсым лъэныкъоу Iоф зыдашIагъэр макIэп. Ахэм ащыщ Шъагъэ щы-лэгъэ Олимпиадэм икьэбар зэ-рифэшъуашэм тетэу журнали-стхэм кьызэрэтыгъэр, ялэпэлэ-сэныгъэ хэгъэхьогъэным фэшI, яIофшIагъэ нахьышIуым ыльэны-къокIэ лъагъэкIотэным фэлоры-шIэрэ пресс-турхэр республикэм зэрэщызэхашагъэхэр.

— Журналистхэм азыфагу зэнэкьокьоу республикэм щы-зэхашэхэрэм чанэу шыуахэлэ-жъэн, нахьыбэрэ шьутхэн фае, — кьылуагъ Шъхьэлэхьо Ас-кэр. — ЫпэкIи гъэхьэгъэшIухэр шьушыныхэм сыщэгугъы.

Кьэбарлэыгъэлэс амалхэм яIофшIэн агъэцэ-цэ-цэ кьэ-ралыгъор Iэпылэгъу кьызэра-фэхьурэр Шъхьэлэхьо Аскэр игушыIэ кьышчыгъэщыгъ. Ахэм яшIуагъэкIэ республикэм итхэ-кIохэм ятхылыхэр тхылъ те-дзэплэм кьышчыдагъэкIын алъэкIы.

ИкIыгъэ ильэсым анахь дэ-

гъоу зыкьэзыгъэлэгъуагъэхэм нэужым афэгъушIуагъэх. Ахэм ащышых республикэ гъэзет-хэу «Адыгэ макъэм» икомпью-тернэ отдел ипащэу, тилеф-шIэгъоу Екатерина Сливкар, «Советскэ Адыгеим» шылэ-жьэрэ обозревателэу Дмитрий Крыловыр, телерадиокомпаниеу

«Адыгеим» тематическэ кьэ-тынхэмкIэ икьулыкьу ипащэу Тэу Замирэ, Кошхьэблэ рай-оным кьышчыдэкIыр гъэзетэу «Кошехабльские вести» зы-филорэм иредатор шъхьалэ игуадзэу Зеушэ Розэ, нэ-мыкIхэри. Мыхэм комитетым ищытхэу тхылъхэмрэ ахьщэ шухьафтынхэмрэ афагъэшъо-шагъэх.

Журналистхэм уасэ кьазэ-рэфашIыгъэмкIэ комитетым зэ-рэфэрэзэр Адыгэ Республикэм ижурналистхэм я Союз итхэ-матэу, республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредатор шъхьалэу Дэрбэ Тимур игушыIэ кьышчыгъэщыгъ. ЯIофшIэнкIэ шIуагъэ кьызпыкIышIт Iофтхьа-бзэхэр зэрэзэхашэхэрэр, ащ дакIоу журналистхэм алэкIэлэ шIэныгъэхэм нахь зызэри-ушъомбгъурэр ащ кьылуагъ.

ГЪОНЭЖЫКЪО
Сэтэнай.

Сурэтыр Iэшыны Аспъан ты-рихыгъ.

Уасэхэм альэплъэх

Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ икьулыкьушIэ-хэм сатыушыплэ сетхэр аулпэкIух, гъомылап-хьэхэм ауасэхэр зэрагъапшэх.

Адыгеим исатыушыплэ ин-хэм ащышэу «Магнит», «Оке-ан», «Ашан», «Метро», нэмыкI федеральнэ сатыушыплэ сетх-эр, благъэу щыт тучанхэри аулпэкIуьгъэх.

АР-м ипрокуратурэ федераль-нэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэ-цэ зэрэхьурэм лъыплэгъэнымкIэ иотдел ипащэу Николай Дор-офеевым кьызэрилуагъэмкIэ, шапхьэхэм адимыштэу зекIохэу макIэп кьыхагъэщыгъэр. Зэфэ-хьысыжьхэм кьызэрагъэ-лэгъэрэмкIэ, хэбзэгъэуцугъэм димыш-тэу гъомылапхьэхэм ащыш-хэм ауасэ лъэшэу кьыдагъэ-кIолягъ. ГушыIэм пае, Iоныгъо мазэм кьышегъэжьагъэу греч-кэм ыуасэ проценти 100 хэ-хьуагъ, кьэбаскьэр процент 50-кIэ, бжыныр, картофыр, шьоу-щыгъур процент 30-кIэ нахь лъаплэу ащэхэ хуьгъэ.

— Уасэхэм кьызэрахьох-рэм ушъхьагъоу фэхьурэр бэ. НэмыкI шъолъырахэм зэхэу-б-тагъэу кьащашэфьэрэ продукт-хэм уасэу ялэм ар апэрэмкIэ елпытыгъ. Зэрэ Урысыеу иса-тыушIаплэхэм агъэуцущт уасэр зыгъэнафэрэр Москва ыкIи нэмыкI кьалэхэм адэт гъэ-лорышIаплэ кьулыкьухэу тучан-хэр зэпхыгъэхэр арых, — ело Николай Дорофеевым.

Ащ кьызэрилуагъэмкIэ, улпэ-кIун Iофтхьабзэу зэхашагъэм сатыушыным ишапхьэхэр зэ-раукохэрэр агъэнафэх. Гу-шыIэм пае, продуктхэм ауасэ-хэр темытыхэу, щэчалэхэр

ацIэмытхэу, ащэрэ гъомылап-хьэхэр ядэгъуьгъэкIэ шапхьэ-хэм адимыштэхэу, зыщашэн фэе уахьтэр икIыгъэми, джыри щапIэхэм ателъэу кьыхагъэ-щыгъэх. Ахэм альэныкъокIэ административнэ пшэдэкIыжь арагъэхьынэу Iоф 22-рэ кьы-зэлуахыгъ.

— Мазэм кьыклоцI уасэхэм процент 30 нахьыбэ кьыза-хьагъэкIэ, УФ-м и Правительст-вэ унашъоу ышIыгъэм ди-штэу, ахэм кьызэрахьагъэм ушъхьагъоу фэхьуьгъэр ыкIи ахэр кьызтэгъэуцогъэным Iоф дэзышIэщтхэр уасэхэмрэ ахэм ягъэнэфэнэр кьэралыгъо гъэ-псыкIэ ялэнымкIэ ГъэлорышIа-плэу Адыгэ Республикэм щы-лэм испециалистхэр арых, — кьыхыгъэщыгъ Н. Дорофеевым.

Кьыхэгъэщыгъэн фае, IэкIыб кьэралхэм кьащыдагъэкIэу Уры-сыем кьыращэн фимытхэм альэныкъокIэ, продукциер кьы-дэзыгъэкIыхэрэм ыкIи зыры-зыщэ уасэхэм яуплэкIун изэ-фэхьысыжьхэм кьызэрагъэ-лэгъуагъэмкIэ, бэу зэхэтэу ащэфьэрэм ыуасэрэ зырызэу ащэрэмрэ лъэшэу зэтэкIых. АР-м мэкъу-мэщымкIэ ими-нистрэу Юрий Петровым кьы-зэрилуагъэмкIэ, шышхьэлэу ма-зэм кьышегъэжьагъэу Адыге-им продукциер кьышчыдэзы-гъэкIыхэрэм уасэу агъэуцурэр лъэшэу кьыдэмыкIолягъэми, щэ-плэхэм ателъ продуктхэм фэдэ пчъагъэкIэ кьахэхьагъ.

(Тикорр.).

Зэгъоклэу къыхэкырэн

Ильэсыклэ мэфэкл мафэхэр теклыгъэх нахь мышлэми, къушъхэм зыщызэгъэпсэфы, зипсауныгъэ зыгъэпытэ зышлюгъоу, жыы къабзэ къэзыщэн гухэлъ зилэу мыщ къаклорэр маклэп.

Блэкыгъэ шэмбэтым Мыекьюапэ щыпщэгъуагъ ыкли жыбгъэр къыщилыщтыгъэ, ау гухэлъэу тшыгъэр зэклэтхажыгъэп, гъогу кыхъэу дгъэнэфэгъэм тытхыагъ. Ащ автомобилэу тетыр бэу, рыклогъуаеу щытыгътлон тлэкыштыгъэ, ау тылпыклатэ къэс ахэм япчъагъэ хахъоштыгъэ. Псэуплэу Шаумян дэжъ тельлэмиджым гъэцэклэжынкхэр зэрэщыклорэм къыхэклэу автомобилхэм язеклон нахь къыныгъ. Ар зызэтэнэклим, пэрыоху зыпари къытфэмыхъужэу тигъогу едгъэхъугъ.

Гъогу гъунэм зыгъэпсэфыплэхэр бэу щытых. Зым нахь зыр нахь дахэу, цыфым иуахътэ гъэшлэгъонэу, гуахъо хигъуа-

Зеклоном ыльэныкыо Адыгеим аужырэ ильэсхэм нахь зыщиушъомбгъугъ. Зеклохэм яфэлло-фашлэхэр зыгъэцэклэхэу пстэумкли предприятия 165-рэ республикэм ит. Ильэс зауэлкэ узэклэлэбэжымэ лоф зышлэщтыгъэхэм ар фэдитлуклэ анахьыб. Тишьолыр, анахъэу Мыекьюапэ районым икыушъхъэхэм, защызыгъэпсэфынэу къаклохэрэр къызыщыуцущтхэ хъаклэщхэм ыкли ахэм чыплэу ялэхэм япчъагъи хэхъуагъ. Ахэр зэрэзэтегъэпсыхыагъэр, цыфхэм зыгъэпсэфыплэ амалэу аратырэр тинэрылэгъугъ.

лутых. Лэгъо-Накхэ ичылплэ дахэхэр зытешыхъэгъэ нэпэеплэхэр, лъэпкъ нэшанэ зилэ щыгынхэр, мэлыцым хэшлыкыгъэ палохэр, цыхэр ахэм ащашэх. Джащ фэдэу къушъхъэ шъоур

етыгъэу апэгъокых, яфэлло-фашлэхэр зерифэшъуашэу зэрагъэцэклэщтым иуж итых. Арын фая зы цыфхэр ильэс зэклэлъыклогхэм мы хъаклэщым къызкелблагъэхэрэр.

ПШЫСЭМ КЪЫХ

тэзэ ыгъэклон зэрилъэкыштым ахэр тегъэпсыхыагъэх.

Улпыклатэ къэс нахь гъэшлэгъон

Мыекьюапэ районымклэ станицэу Дахъо дэжъ бэмышлэу къыщызэлъахыгъэ клэпсэклэшлэгъэ гъогур ары апэрэу нэплэгъум кыриджэрэр. Ар хъугъэ-шлэгъэ-шхоу щыт, Адыгеим зеклоном хэхъоныгъэ щышынымклэ ащ амалышлэхэр къетых. Дахъо игъэхъунэрэ къушъхъэтхэу Унэ-Козрэ клэпсэклэшлэгъэ гъогум зэрипхыгъэх. Метрэ 1250-рэ зыкыхыгъэ гъогур нэбгыри 160-рэ а зы уахътэм зэдэтехъанхэм фытегъэпсыхыагъ.

Зыгъэпсэфыплэхэм анэмыклэу гъогу гъунэм щэплэ цыкыхэр

зыщэу уапэ къифэрэр маклэп.

Лэгъо-Накхэ узщыдэклогъштым, автомобилхэр жъугъэу зыщызеклогхэрэм, гъогу гъунэм дэжъ мультфильмэу «Ледниковый период» зыфилорэм хэтыгъэ цызуу Скрэтч щыт. Ащ зызыгъэпсэфынэу къушъхъэм дэклаухэрэм шлуфэс арехы, къехыжыкхэрэр егъэклогъжыкх. Цызешхор залэгъуклэ ашлогъэшлэгъонэу гъогунапцэм бэ къыщыуцурэр. Цыфхэр ащ екылаплэх, къаплыхыбэ, игъусэхэу сурэтхэр зытырахык. Клэлэ-цыкыхэр Скрэтч щэгъушлыкых, телабэх. Тэри ащ тыблэтын тлэкыгъэп. Цызэм дэжъ тыкхъуцугъ, нэлъасэ зыфэтшыгъыкли сурэтхэр зытхыгъэх. Къэбар къэлотэн бырырым тыхэтэу ащ ылыгъ дэжъыер тымышлахэу къыздетхыжыагъ ыкли Скрэтч лъэшэу къэдгъэгъулагъ.

Уашыпсэ- уштмэ, гупсэфых

Къушъхъэшыгу дахэхэу къэлъагъохэрэм нахь блогъэу тыкызыкылауалэм, зыгъэпсэфыплэ зэтегъэпсыхыагъэхэр къэтлэгъугъэх. Зеклохэм зэрифэшъуашэу загъэпсэфыным пае амалэу ялэхэр нэрылэгъу тфэхъугъэх.

Ильэсиплэ хъугъэу лоф зышлэрэ хъаклэщым непэ цыфыбэ щызэблэкли. Ащ игъэлорышлэклоу Мэрзэкхэнэ Ирине къызэрэтилуагъэмклэ, зызыгъэпсэфын гухэлъ зилэу къяолэрэ цыфхэм агу

жымымэ ыгъэуцугъэу уасэхэр джыри зэрэтилэх. Ащ ишлуагъэклэ, гъотышхо зимылэ цыфхэм тэдэжъ зышагъэпсэфын амал ял. Мы зыгъэпсэфыплэ зэтегъэпсыхыагъэм яуахътэ щызыгъэклорэ зэшъхъэгъусэхэу Амасян Любывэрэ Игорьрэ гушылэгъу тафэхъугъ.

— Мыекьюапэ тыщыпсэуштыгъэ, ау лофшлэным ыпкъ къыкыклэ Ростов тыклогъжыгъ. Ащ тыздэсыр ильэс 25-рэ хъугъэ. Тызщыпсэурэ чыплэр зызэблэтхъугъэр бэшлагъэ, тыздэклогъжыгъэм тесэжыын тлэкынынэу уахътэу блэкыгъэри маклэп, ау Адыгеир тыгу икырэп. Ильэс пчъагъэу зэтынэклигъэм къыклоцл мыщ тыкхэклон тлэкыгъэп, мыгъэ ар къыддэхъугъ. Гумклэ къытпэблэгъэ чыплэхэм къащыт-

клухъан, жыы къабзэ бгъэгум дизэу къащытщэн гухэлъхэр тилэх, — къалуагъ зэшъхъэгъусэхэм.

Амасянхэм мыщ зыгъэпсэфыплэу щылэхэр агу рыхыгъэх, гъемафэм джыри къэклонхэ гухэлъ ял.

Чэфым тыхэтэу, зыдгъэплэ-кын тымышлэкыгъэ тигъогу едгъэхъугъ. Тылпыклатэ къэс осэу тельыр нахыбэ хъуштыгъэ. Мыекьюапэ ом изытет дэгъу дэдэу щыщымытыгъэмми, тыккыздэкыла-гъэм тыгъэр къыщепсы, ащ осыр фыжыбыдзэу пэшлэты. Ошлэ-дэмышлэу хъалэмэтыгъэ горэм тыкыхафагъэм фэд. Тыдэ зыбгъэзагъэмми, клэлэцыкылу джэгъу, чэф макхэр зэхэпхыштыгъэ, нытыхэм анэхэм нурэр къаклэхы.

Шынэгъончъа- гъэм лъэплъэх, зызыгъэпсэфы- хэрэм агу рехыы

Джэгум хэтэу цыфым хъугъэшлэгъэ зэфэшъхъафхэр къехъулэнхэ ыльэкышты. Зызыгъэпсэфыхэрэм яцынэгъончъагъэ УФ-м ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ и Министерствэ и Адыгэ республикэ лыыхъон-къэгъэнэжыын отряд лъэплъэ. Къэгъэнэжыаклоу Игорь Нестеренкэм тызэрэщыгъэгъозагъэмклэ, мы ильэсыр къызыхыагъэм къыщегъэжыагъэу тызыклогъэ тхымафэр ащ иапэрэ тетыгъуагъ. Нэбгыриплэ хъухэу ошлэ-дэмышлэ лоф горэ къэхъумэ лэпылэгъу афэхъунхэм фэхъа-

зырых. Ащклэ ящыклэгъэшт техникэр, лэмэ-псымэ зэтегъэпсыхыагъэхэр ялэх.

— Блэкыгъэ ильэсхэм ялытыгъэмэ, 2014-рэм ошлэ-дэмышлэ лофэу къэхъугъэр бэклэ нахь макл, — ело Игорь. — Цыфхэр анахъэу къушъхъэм къызыкло-

хэрэр зыгъэпсэфыгъо мафэхэр ары. Къушъхъэчапэм лажэм исэу къефэхыгъэ пшэшъэжыиэм непэ лэпылэгъу едгъэгъотыгъ. Бэрэс-кэшхом, шэмбэтым, тхыаумафэм сыхъатыр 9-м къыщегъэжыагъэу 5-м нэс медицинэм илофышлэхэми къулыкыу ахы, цыфхэм фыкыуагъэ ялэ хъумэ, сымэдэжы-щым ащэх.

Зызыгъэпсэфын гухэлъ зилэу къэклауагъэхэм лэубытыплэ пытэ зэрялэр, ахэм зыщыцклагъэм лэпылэгъу зэрагъотыштыр нафэ къызытфэхъум, цыфхэм тахэ-

хъугъэ-шлагъэ къэхъугъэп. Илъэ-сыклэ мэфэкI мафэхэм, Рождеством яуахтэ гъэшлэгъонэу агъэклонэу къяоплагъэр багъэ. ЫпэкIэ зэрэщытыгъэм фэдэу нахь цыфыбэ къыздыкыгъэр къытпэблэгъэхэ Краснодар ыкIи Ставрополь крайхэр, Ростов хэкур. Урысыем инэмыкI чыплэ зэфэшхьафхэм къарыкIыхэрэми зэхапшэу ахэхъуагъ.

Ушэгъэсэшт

Пстэуми якласэу къушхъэм къызэречъэххэрэм тэри тырагъэхъопсагъ ыкIи апэу лыжэхэм татеуцонэу къыхэтхыгъ. Къыхэгъэщыгъэн фæе, тэц фэдэу ыпэкIэ лыжэхэм атемытыгъэ цыфхэм языгъэшлэрэ инструк-

рэ илъэс Iоф зысшлэрэр. Бэмэ агу рехъы, бэ цыфэу къытэуаллэрэр.

Кавказым итамыгъэ шхъалэу бгъэжым благъэу Iуклэным шымыщынэу шылэр мыбэу къытшлэш. Ау тызидэщылэгъэ чыплэм хьалэмэтыгъэхэр къызэрэщытхуэхэрэм ишыхат «Кавказский черный гриф» зыфалорэ бгъэжыр кIэлэ ныбжыкIэм ылыгъэу тапэ къызэрифагъэр. Бгъэжымрэ кIалэмрэ гуфэбэныгъэу азыфагу илър тымыгъэшлэгъон тлэкIыгъэп. КъызэрэчIэкIыгъэмкIэ, электричеством зисэнэхат епхыгъэу Iоф зышлэрэ кIалэр къушхъэм загъа-кIом, къэпкъаным дэлэу бгъэжыр къылыгъугъ. Ащ Iэпылэгъу фэмыхъун ыльэкIыгъэп. Унэм къыхы, ылэ тыригъэуцожыгъ. КIалэр бгъэжым есагъ нахь мышIэми, шхъэфитэу псэурэ бзыур ытIупщыжыгъ. Ау чыплэ кьинэу зэрыфагъэм къызыщыжыгъэ цыфыр къыбгынэн ащ ыльэкIыгъэп. Зыфэщэгъэ унагъом бзыур къыхэнэжыгъ. Ащыщ шыпкъэ хъугъэ бзыушхом Гри-

ЭХЫГЪЭ НЭФАПI

хъагъ. КIэлэцIыкIухэр щыджэгунхэу, нахь щынэгъончъэу IажэхэмкIэ зыкызыщырагъэцIэнлэхын алъэкIышт бгышхъэм тылхъагъ.

— Илъэс пчъагъэ хъугъэ мыщ Iоф зыщысшлэрэр, — еIо Сергей. — ЗэкIэмкIи Iэжэ 50 сил, ахэр бэджэндэу ясэты. Бгъэу зыкызыщырагъэцIэнлэхырэр лъагэп ыкIи ащ къыхэкIэу мыхъун зыпари къэхъурэп.

Цыфэу зызыгъэпсэфыхэрэм Сергей илофшIэгъу игъусэу алъэплэх. Языгъэпсэфыгъо уахтэ гомыIу къамышхуIлэу, зэмыутэкIхэу ыкIи тыркъо атемыщэгъэу, шIукIэ агу кьинэныш, джыри къаклохэзэ ашыным ахэр пылхы. Iажэхэр, лыжэхэр бэджэндэу зытэу мыщ щыплэгъун плэкIыщтыр макIэп. УгукIэ анахь узыфэе шъор, иинагъэкIэ нахь къыокIуштыр къыхэпхын плэкIышт.

— Илъэс 15 хъугъэ Iоф зысшлэрэр. Цыфхэм сакъыныгъэ къызэрахэмыфэрэм, шапхэхэр тэрэзэу зэрамыгъэцакIэрэм къахэкIэу ошIэ-дэмышлагъэхэр бэу хууштыгъэх. 2013-рэ илъэсым нэбгырэ 88-мэ тыркъохэр атещагъэ хъугъагъэ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 52-мэ къупшхъэ зэпыкIыгъэ ялагъ, — къылуагъ Iажэхэр, лыжэхэр бэджэндэу зытырэ Алексей Селиверстовым.

Алексей тызэрэщыгъэгозагъэмкIэ, цыфхэм языгъэпсэфыгъо уахтэ блэкIыгъэ илъэсми, мыгъи рэхъатэу агъэкуагъ,

торхэм мыщ Iоф зэрэщашлэрэр. Сиатэкъо Мурат 1985-рэ илъэсым къышегъэжыгъэу инструкторэу Iоф ешIэ. ЫпэкIэ Налчык шылажыщтыгъэ, ау къызщыхъугъэм пэблагъэу къэкложыгъ. Джы ар Мыекъуапэ щэпсэу, зыгъэпсэфыгъо мафэхэм къушхъэм макIо, ыгукIэ пэблэгъэ IофшIэным цыфхэр фегъасэх.

Мурат илофшIэн хэшIыкIышхо зэрэфырилэр тэри зэхэтшлагъ. Лыжэхэм уатеты зыхъукIэ шапхэу къыдэплъытэн фæхэр игъэклогыгъэу къытфилотагъэх. Сыдигъуи уищыпэлэгъум ущэщынэ, ау къызэрэтшлэшIыгъэу къычIэкIыгъэп. Охътэ кIэклым къыклоцI бгым тыкъечъэхынэу зыдгъэсагъ.

Зэ шылагъэм къегъэзэжы

— ТIуапсэ сыкъыкIыгъ, мыгъэ апэрэу сыкъэкуагъ, ау зэкIэ сыгу рыхыгъ ыкIи тапэкIэ сыкъэкIо зэпытынэу сыфай, — еIо кIэлэ ныбжыкIэу Артем Коноваловым.

Артем ыпэкIи лыжэхэм зэрэтетыштыгъэр къэпшIэнэу, дэгъу дэдэу арыклоштыгъэ. Бгым зыкъезгъэцIэнлэхы зышIоигъохэр дэзыщээрэ Iэмэ-псымэ зэтэгъэпсыхъагъэ щыт. Ащ ишIуагъэкIэ зызыгъэпсэфыхэрэм якъарыу рамышхуIлэу бгым дэкуаех, етIанэ лыжэхэр «агъэджэгухэзэ» къечъэхых.

— Краснодар тыкъыкIи тизыгъэпсэфыгъо мафэхэр мыщ щитхынхэу тыкъэкуагъ, — аIо зэшхъэгъусэ ныбжыкIэхэу Си-моновхэм. — Ау мы чыплэхэр зэтэгъэпсыхъэхэрэм анаIэ зытырадзэмэ тшIоигъуагъэхэм ягугъу къэтшын. АпэрэмкIэ, машинэхэр зыдэдгъэуцун чыплэу цылэр макIэ, ахэр гъогу гъунэм тетынхэ фæу мэхъу. Ащ нэмыкIэу, IажэкIэ тыкызэхырэ бгым мыжъохэр къыхэщых ыкIи занкIэу тыкъечъэхын тлэкIырэл.

Мыщ фэдэ гумэкIыгъохэр щалэгъугъэх нахь мышIэми,

чылопсым идэхагъэ зэшхъэгъусэхэм гу лъамытэн алъэкIыгъэп. Жыы къабзэу къащэрэр бгъэгум дэмыфэу къащэхъу ыкIи ыпэкIи уахтэ яIэ зыхъукIэ джыри къэклонхэ гухэлъ яI.

Бахъукъо Нэфсэт гъэпсэфыгъо уахтэ иIэ зэрэхъоу Лэгъо-Накъэ ичIыопс зыкыфегъазэ. Ар Мыекъуапэ щэпсэу ыкIи къэлэ жьотым къыдэкIыныш рэхъатыгъо зычигъотырэ чыплэм къэклоныр икIас.

— Мыщ укызыкIокIэ IофшIэныр, гумэкIыгъоу уилэхэр пщэгъупшэх. Зыгъэпсэфын, къыщыпкIухъаныр ары апэрэу гур зыфалорэр, — къытфелуатэ тигушылэгъу. — Хьалэмэтыгъэ горэ зыщыхъурэ чыплэхэм сакъырыхъагъэ фэдэу къысщэхъу. Мыщ идэхагъэкIэ зыгъэплэгъышхуэрэп, сыкъэкIо зэпытыгъэ-кIи сезэщыштэп. Къушхъэм сыщылагъэ зыхъукIэ сипсауныгъэкIэ ишIуагъэ къызэрэсэклирэри синэрылэгъу.

Уашъомрэ чыгумрэ зэфэзышэхэр нэрымылэгъу кIуачI

Цыфыр сыдигъуи бзыум ехъуапсэ. Ащ фэдэу тамэхэр готэу уашъом дэбыбэеныр анахь гупшысэ шъэфэу илэхэм ащыщ. Такыкь заулэрэ ар цыфхэм Алексей афигъэцIэн ыльэкIышт. Ащ бзыум фэдэу тэмэшхохэр зыгот дельтапланым цыфхэр регъэтIысхъэх ыкIи метрэ 20-кIэ чыгум къытелэтыкIыгъэу «егъэбыбых».

— Мыщ цыфхэр ипхыхъагъэх ыкIи ошIэ-дэмышIэ хъугъэ-шIэгъэ гомылу хъун ыльэкIыштэп, — къытфелуатэ Алексей. — Апэ-

шэкIэ еджагъэх, ар захэсыр мыгъэ илъэситф хъугъэ.

Килограмми 8 къэзыщэчырэ бзыушхор зэкIэми ашIогъэшIэгъон, Адыгеим итхылъ Плъыж ар дэт. Гришэ IыгыгыгъошIоу щытэп, ащ зы мафэм лы килограммитIу ешхы. АщкIэ псэуплэм къыдыдэс цыфхэр Iэпылэгъу къафэхъух. Гришэрэ кIалэмрэ зэрэзэфэщагъэхэр тинэрылэгъу хъугъэ. Псаоу къэзгъэнэжыгъэм ылэ тесэу, къыкIэрыхъэрэ пстэуми ар къахэллэ, къакуалIэхэрэмкIи щынэгъончъэ. Тэри Гришэ ныбджэгъу къэтшылгъ.

Пшысэ дахэу тызхэхъагъэм тыкыхэкIыжынынэу тыфэягъэп, ау уахтэм пчыхъэм зыкыфигъазэ зэхъум тигъогу тыкытехъажыгъ. Тыздэщылэгъэ Лэгъо-Накъэ щытлэгъугъэр гукъэкIыж IэшIоу тыгухэм къарынэжыгъ.

ПIАТIЫКЪО Анет, ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтнай.

Сурэтхэр авторхэм къытырахыгъэх.

ШІЭЖЬЫР

Бэслынэй щыхъугъэр хэти щыгъупшэрэп

Къалэу Ленинград нэмыщхэм къадзыхыи, ащ дэс цыфхэр чылэмрэ гъаблэмрэ ыгъалэхэу мэфэ 900-м ехъу кызахыым, ахэр шъхъафит зашлыжьыгъэгъэхэ мафэр цыф пстэумэ яшлэжъ мафэ хъугъэ. А хъугъэ-шлагъэм ильэс къэс хылушъо шапсыгъэхэми зыфагъэзэжыи. Джащ фэдэу лыгъэшхорэ цыфыгъэ инрэ кызахагъэфагъ черкес къоджэ цыклум щыпсэурэ цыфхэм Ленинград къыдащыгъэ сабий купышхо кызагъэнэжыи.

1942-рэ ильэс, шыхъуэлэу маз. Къэрэщэе-Щэрджэсым ит псыхъоу Зеленчукышху зыфалорэм ыбгъуклэ лус къуаджэу Бэслынэй игупчэ ку горэ къыщыуцугъ. Ащ зыныбжъ хэклотгъэ зэолл ылэ лъэныкыо пымытыжъэу, пшыгъэу, ерагъэу ылакъо тетыхъэ къодыуеу исыгъ. Цыклуи ини къэзэрэу-гъоигъэхэм кум ильыр алэ къагурылауагъэп, сабий цыкылухэр зыралъагъохэм, агъэшлагъо икыгъ. Ахэм зыкъагъэхыенэу е зыгорэ къалонэу гъэрет ялэжыгъэп. Одыгъэх, хыбэигъэх, гъаблэм ыгъалэщтыгъэх, апсэ хэтыжъ къодыгъ.

Ахэр Ленинград гъэбыллыгъэклэ къызэрэдащыгъэхэр, ятлонэрэ кур ауж къызэринагъэр ыкли ащ илыгъэ сабийхэм къарыкылауагъэр зэрымшлэрэр зэоллым къылотэгъэх. Сабийхэр джуртыгъэх, Кавказым къынагъэсынхэу унашъо къафашыгъагъ, ау нэмыц теахлэхэр клэклэу ауж итхэу къаключтыгъэх.

Сабий 32-рэ хъухэу куклэ къащэгъэхэм къарыкылоштыр чылэ зэлуклэм щаухэсыгъ. Лашэ зылыгын зылэкылышт хулыфыгъэхэр зэклэ заом дэкылыгъагъэх, лыжыхэр, бзылфыгъэхэр ыкли клэлэцыкылухэр арых къуаджэм къыдэнэжыыгъагъэхэр. Пыир къэблгъагъэми, сабийхэм лэпылэгъу афэмыхъухэу чылэм зыдагъэкыжъхэклэ, уэхэмрэ гъаблэмрэ къызэрэмылыштхэр цыфхэм къагурылоштыгъ.

Джащ фэдэу къагурылоштыгъ джурт клэлэцыкылухэр яунагъохэм зэрэцагъэбыллыгъэхэр нэмыцхэм къызашлэклэ, ячылэ зэрэтырагъэстыкылыштыри. Арэуштыгъу щытыми, нахыжыхэм зэрэтыраубытагъэр къалуагъ: «Советскэ Союзыр — зэклэми зэдэтихэгъэгъу, зэо мэшлуаер макло, сабийхэр «оуйсэсыеклэ» зэхэбдзынхэу щытэп, къэгдгъэнэщтых ыкли тэтихэм афэдэу тафэсакылышт. Джары тятэжъхэм къытфыщанэгъэ адыгэ хабзэм къызэрилорэр, ащ тетэу тызеклошт».

Бзылфыгъэхэу зиунагъо сабыи 5 — 6 исыгъэхэм ллаллэ ифэгъэ клэлэцыкылу тхъамыклэхэр гүзэжыгъоу зэбгыра-хыгъагъэх.

— «Нахыжымэ ашыгъэ

унашъор тэрэз, адетэгъаштэ», — алогъагъ бзылфыгъэхэм, — къылотэжыыгъ Бэслынэй щыц шъуэхэм ащыцэу Тазартыкыо Фатимэ. — Нэужым къынышхо зылэгъугъэ сабий хыбэйхэр алэтыхэзэ зэрэзэбгыра-хыштыгъэхэр зы режисери къыугупшысэу ащ фэдэ сценэ тырихын ылаэкылыштыгъэп».

Эскиндар Рэбихъатэу ильэс-сишклэ узэкклэбэжыымэ зиду-

най зыхъожыгъэми къыло-жыштыгъ: «Сабий цыкылухэм ильэсищ фэдиз ыныбжъэу клэлэцыкылу ахэтыгъ — Володя ыцлагъ. Кум благъэу къыклэ-рыт бзылфыгъэр къызелъэгъум, ерагъэу кум зыкъыригъэцохъохи, иджэнэклэ ыубытыгъ, зэрильэклэу «Мам!» ылуи, къэкуогагъ. Бзылфыгъэр елэбэхи, шъэожыер къылэтыгъ, чыгум тырымгъэуцожъэу, дэгущылэни ымылэклэу, ыгу бэгыгъэу ядэжъ ыхыгъагъ...»

«Лыжыи горэм зыкъыриуфэхи къысылогагъ: «Некло тэдэжъ. Ори сэри тыцлыфыба, тызэгурылон», — ыгу зыкъы-жыштыгъ Аня Ивановам. Бэслынэй къуаджэм ар егъашлэм дэсыгъ. 1996-рэ ильэсым идунай ыхъожыгъ. — Етланэ зыкъэслэтынэу къары зэрэсылыэр къыгурылуи, ылаплл силэу яунэ сыхыгъагъ. Ар Охътэ Абдурахъман арыгъэ, ащ къыщэгъэжыагъэу ар сятэ хъугъагъэ».

Джарэуштыгъ сабыеу чылэм къыдащэгъэхэр зэклэ зэбгыра-хыгъагъэх. Ахэр зэрэбгъэхэщтыгъэм нэмыкылу, джы нэ-

мыцхэми ашлэбгъэбыллыхэ фэягъэ. Нэгугъ цыкылухэмрэ зышхъац тхъоплыхэмрэ ашхъэхэр аулхъуштыгъэх, яжъэ зэхагъэкылухэти ащафэщтыгъ, чы-унэхэм, унэ клэшъохэм ащагъэбыллыштыгъэх. Сабийхэр къызэрэхъугъэхэр зэрытхэгъэ тхылхэр (метрикхэр) ары

Етланэ къоджэдэсхэм агу къэкылыгъ джурт клэлэцыкылухэр ежъ алъэкыуацлэхэмклэ арагъэтынхэу, цлэхэри клэу афэусынхэу. Джарэуштыгъ Владимир Ждановыр Цэй Владимир хъугъэ, Володя Лисикый — Охътэ Володеклэ, Сашэ (ыльэкыуацлэ къышлэжыштыгъэп) — Адзынэ Рэмзанэклэ, Марик (ыльэкыуацлэ къылонэу ышлэщтыгъэп, цыкылугъэ) — Агъырджанэкъо Мусэклэ, Коля Вайнер — Гъуклэлыкъоклэ, Вадим Шахтман — Платлэклэ яджэгъагъэх...

Ащыгъум къуаджэм истаростыгъэу Охътэ Музарбек клэлэцыкылухэм аныбжъ къыдильытэзэ, ильэс пчъагъэхэмклэ зэкклэбэжыызэ чылэм «къыдэхъогъэ» сабийхэм ацлэхэри алъэкыуацлэхэри хъамбар тхылым дитхэгъагъэх. Ащ къыщэгъэжыагъэу ахэм унэгъоклэ закъоп, ятлонэрэ хэкуи ялэ хъугъагъэ. Чылэм къыщыхъугъэ клэлэцыкылухэм афэдэу ахэми адыгабзэр зэрагъэшлагъ, лъэпкъ зеклоклэ-шыклэхэм къатехъагъэх, унагъохэр ашлагъэх, сабийхэр аплугъэх, къорылыф-пхьорэльфхэри къалэгъужыгъэх.

Хэти игъэшлэ гъогу къыкылугъ. Апшэрэ еджаплэхэм ащеджэгъэхэр, сэнэхъат зэфэшхъафхэм арылажыэхэзэ шхъэклэфагъэ къэзылэжыгъэхэр ахэм ахэтых. Зилахылхэм ащыц Ленинград къыщызгъотыжыи, зыгъэзэжыгъэхэри щылэх, ау

нахыбэр черкес чыгум къынагъ.

Зэоуж лъэхъаным, я 50-рэ ильэсхэм, Бэслынэй къуаджэм щыпсэухэрэм зэрафэ-разэхэм ишыхъатэу ленинградскэ черкесхэм къоджэ гупчэм саугъэт щагъэуцугъ. Нэужым саугъэтыклэ «Матери-черкешенке» ыцлэу апэрэм пэмычыжъэу къыгуагъэуцугъ. Ащ тешыхъэгъэ бзылфыгъэм шъабэу сабыир ыбгъэ клэу-бытэ. Бэслынэйхэм лыгъэу ыкли цыфыгъэу зэрахъагъэм фэгъэхыгъэу документальнэ фильмхэр агъэуцугъэх, театрэхэм пьесэхэр къащэгъэлэгъауагъэх, тхылхэр, усэхэр атхыгъэх. Хэгъэгъу зэошхом ильэхъан къуаджэу Бэслынэй къыщыхъугъэ хъугъэ-шлагъэр къэзылотэрэ тхылхэр Тель-Авив тарихым ыкли шлэжым ямузееу дэтым афарагъэхыжыгъэх.

Къэрэщэе-Щэрджэсым заом ильэхъан цыфыгъэшхо кыза-хагъафи хымэ сабийхэр зэрэцаплугъэхэр хылушъо шапсыгъэхэми ащыгупшэрэп. Ленинградскэ черкесхэм якъэбар еджаплэхэм клэлэцыкылухэм къащафалуатэ, клэлэеджаклохэм усэхэр атхых. Темыр Кавказым документальнэ кинонэ авторскэ программэхэмрэ афэгъэхыгъэ я VI-рэ фестива-лэу псэуплэу Псылуапэ щыкылауагъэм «Бэслынэй. Шылэ-нэу фитыныгъэ и!» зыфилорэ документальнэ фильму режиссерэу Вячеслав Давыдовым тырихыгъэм (Къэбэртэе-Бэлыкар Республикэр) шлухъафтын къыщыхыгъ. Москва щыц усаклоу Николай Чистяковым ытхыгъэу «Гум ишлэжъ. Бэслынэй иленинградскэ черкесхэр» зыфилорэ тхылым лъэтегъэуцо щыфашыгъагъ.

Журналист цлэрылоу ыкли тхаклоу Генрих Боровик ишлэ-шыклэ, джырэ лъэхъанэу лъэпкъ зэфыштыкылэхэр нахъ кызы-щыучылыхэрэм Бэслынэй дэт саугъэтыр, ащ щыпсэурэ цыфхэр зэрэзеклогъэхэ цыфыгъэ-шхом фэдэу бгъэлэплэнхэу ыкли плэтынхэу щыт. Ащ фэдэ зеклуаклэр зэфэныгъэмклэ сьд фэдэрэ лъэпкъи щысэтехыплэ фэрэхъу.

НЫБЭ Анзор.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячыплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэклэжынышхохэр игъом яшыллэгъэнымкӀэ лӀофыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячыплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэклэжынышхохэр игъом яшыллэгъэнымкӀэ лӀофыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2013-рэ илъэсым шышъхьэлум и 1-м аштагъэу N 225-р зытэтэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячыплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэклэжынышхохэр игъом яшыллэгъэнымкӀэ лӀофыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2013, N 8; 2014, N 4) ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнену, ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 2-рэ статья. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячыплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэклэжынышхохэр игъом яшыллэгъэнымкӀэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет полномочию илэхэр

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячыплэхэу зэдагъэфедэхэрэм гъэцэклэжынышхохэр игъом яшыллэгъэнымкӀэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ифитыныгъэхэм ахэхьэх:

1) фэтэрыбэу зэхэт унэм изытет зэрауплэкӀурэ шыкӀлэр ыгъэнэфэнэу;

2) Урысые Федерацием псэуплэхэмкӀэ и Кодекс ия 177-рэ статья ия 7-рэ лӀахь, ия 183-рэ статья адиштэу арахыплэнэу щыт къэбархэр счет гъэнэфагъэр зыцӀлӀкӀэ кызызлаухыгъэмрэ регион операторымрэ зэралэклагъэхьэрэ шыкӀлэр ыгъэнэфэнэу;

3) счет гъэнэфагъэр зыцӀлӀкӀэ кызызлаухыгъэм ыкӀи (е) регион операторым гъэцэклэжынышхохэм ателытэгъэ фондым имылку фэтэрыбэу зэхэт унэр зилэрылхьэхэм зэраратырэ шыкӀлэр, джащ фэдэу Урысые Федерацием псэуплэхэмкӀэ и Кодекс кызышдыдэльытэгъэ лъэхъанхэм фэтэрыбэу зэхэт унэр лухыжыгъэным е гъэкӀэжыгъэным пае гъэцэкӀэжынышхохэм ателытэгъэ фондым имылку зэрафатӀупшырэ шыкӀлэр ыгъэнэфэнэу;

4) гъэцэкӀэжынышхохэр лӀофшӀэн игъэкӀлотыгъэхэм апае взносэу атыгъэхэр зыфитегъэпсыхьэгъэ гухэлхэм зэрапӀоуагъэхьэрэм ыкӀи а ахьщэр зэралыгъырэм гъунэ зэралыфырэ шыкӀлэр гъэнэфэгъэнэу;

5) фэтэрыбэу зэхэт унэм ичыплэхэу зэдагъэ-

федэхэрэм гъэцэкӀэжынышхохэр яшыллэгъэн зэрэфаер зэрагъэнэфэрэ шыкӀлэр ыухэсынэу;

6) регион операторым илӀофшӀэн зэрэзэхэщэгъэшт шыкӀлэр, регион операторым ипащэ зэрагъэнэфэрэ шыкӀлэр ыухэсынэу;

7) аудит зэрэзэхэщэрэм ехыплэгъэ унашӀор зэраштэрэм, аудитор организацием (аудиторым) зээзгыныгъэу дашыгъэр зэраухэсырэ шыкӀлэр ыгъэнэфэнэу;

8) нэмыкӀ полномочиехэу федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ ашыгъэнэфагъэхэр.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

кӀ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2014-рэ илъэс
N 374

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Къольхъэ тын-лӀыхыным пэуцужыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Къольхъэ тын-лӀыхыным пэуцужыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илъэсым чъэпыогъум и 27-м аштагъэу N 286-р зытэтэу «Къольхъэ тын-лӀыхыным пэуцужыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2009, N 10; 2011, N 11) зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, я 4¹-рэ лӀахьыр хэгъэхьогъэнэу ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 4¹-рэ статья. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо лӀэнатӀэхэм алутихэр лӀофшӀапӀэм зэрэщызе-зекӀонхэ фаемкӀэ шапхъэу щылэхэр

1. 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 273-р зытэтэу «Къольхъэ тын-лӀыхыным пэуцужыгъэным ехыллагъ» зыфилорэм щыгъэнэфэгъэ шапхъэхэр Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо лӀэнатӀэхэм алутихэм алъэлэсых.

2. Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо лӀэнатӀэхэм

алутихэр ялӀофшӀапӀэ мырэуцтэу щызе-зекӀонхэу гъэнэфэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ икӀу-лыкӀу гъэнэфагъэ иполномочиехэм аблэмыкӀхэу ялӀофшӀэн зэхэщэнэу;

2) къольхъэ тын-лӀыхыным пэшлукӀорэ амалхэр зэрахъанхэу;

3) профессиональнэ е социальнэ куп, организацие горэхэм фэгъэкӀлотэныгъэ афамышынэу, цыфхэм, профессиональнэ е социальнэ купхэм, организациехэм яфэмэ-бжыимэ чӀэмытынхэу;

4) мылку (финанс) ыкӀи нэмыкӀ федэхэу ялӀэнатӀэ пшъэрылхэм ягъэцэкӀлӀэнкӀэ пэрыохъу хъун зылъэ-кыштыхэр шагъэзыенхэу;

5) къольхъэ тын-лӀыхыным епхыгъэ хэбзэукуоныгъэхэр ашынхэу закӀызырафагъазэрэмкӀэ Адыгэ Республикэм и Лышхьэу, прокуратурэм икӀулыкӀухэм е нэмыкӀ кӀэралыгъо кӀулыкӀухэм макъэ арагъэлунэу;

6) лӀофшӀапӀэмкӀэ хэбзэшлӀоу щылэхэм адэмыхынхэу, лӀэдэб ахэлъынэу;

7) цыфхэм, лӀэнатӀэхэр зылыгъхэм шъхьэклафэ афашынэу;

8) лӀэнатӀэ пшъэрылхэр хьалэлэу зэрагъэцӀкӀэхэрэмкӀэ джэнджэш языгъэшлын зылъэкӀышты зекӀуа-кӀэхэр кызыхамыгъэфэнэу, лытэныгъэу къафашырэр е Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ икӀу-лыкӀу ыуасэ кӀезгъэлыхын зылъэкӀышты зэмызэгъыныгъэхэм зашадзыенэу;

9) зэмызэгъыныгъэхэр азыфагу кӀымытэдженхэмкӀэ ыкӀи ащ фэдэ зэмызэгъыныгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкӀэ амалхэр зэрахъанхэу.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мафи 10 зытешӀкӀэ мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

кӀ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 30, 2014-рэ илъэс
N 383

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иорганizationsехэу социальнэ фӀэо-фашӀэхэр зыгъэцӀкӀэхэрэм квадратнэ метрэ пчъагъэу зы нэбгырэм кыфыхагъэкӀын фаемкӀэ шапхъэхэр ухэсыгъэнхэм ехыллагъ

2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 442-р зытэтэу «Урысые Федерацием щыпсэухэрэм социальнэ фӀэо-фашӀэхэр зэрагъэцӀкӀэхэрэм ехыллагъ» зыфилорэм ия 8-рэ статья ия 5-рэ пункт, Адыгэ Республикэм и Законэу 2014-рэ илъэсым бӀэдзэогъум и 30-м аштагъэу N 332-р зытэтэу «Цыфхэм ясоциальнэ фӀэо-фашӀэхэр гъэцэкӀлӀэгъэнхэмкӀэ лӀофыгъо заулэхэр

зэшлӀохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья ия 3-рэ лӀахь ия 4-рэ пункт адиштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешлы:

1. Адыгэ Республикэм иорганizationsехэу социальнэ фӀэо-фашӀэхэр зыгъэцӀкӀэхэрэм квадратнэ метрэ пчъагъэу зы нэбгырэм кыфыхагъэкӀын фаемкӀэ шапхъэхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашӀом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

кӀ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 31-рэ, 2014-рэ илъэс
N 341

Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ икӀэралыгъо граждан кӀулыкӀушӀэхэм лӀофшӀапӀэм зэрэщызе-зекӀонхэ фӀэе шапхъэхэр кызызэралдытэрэм лыплӀэрэ, зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэ комисиюем ехыллэгъэ положениеу Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым шӀэкӀогъум и 14-м ышлыгъэ унашъоу N 316-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ диштэу гъэпсыгъэным фӀаш унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ икӀэралыгъо граждан кӀулыкӀушӀэхэм лӀофшӀапӀэм зэрэщызе-зекӀонхэ фӀэе шапхъэхэр кызызэралдытэрэм лыплӀэрэ, зэмызэгъыныгъэхэр дэзыгъэзыжырэ комисиюем ехыллэгъэ положениеу Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым шӀэкӀогъум и 14-м ышлыгъэ унашъоу N 316-р зытетымкӀэ аухэсыгъэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 8-рэ пунктым мыщ фэдэ гушыӀэухыгъэ хэгъэхьогъэнэу: «Комисионер зэхэщэ зыхьукӀэ, комисиюем унашъоу ыштэхэрэм зифэмэ-бжыимэ атэзыгъэхъан зылъэкӀышты зэмызэгъыныгъэхэр кызыхэтэ-джэшъуштыхэр ащ хагъахьэхэрэп.»;

2) я 12-рэ пунктым иподпунктэу «б»-м ия 2-рэ абзац мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«— Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо граждан кӀу-лыкӀу лӀэнатӀэхэу 2012-рэ илъэсым бӀэдзэогъум и 30-м Министерствэм ышлыгъэ унашъоу N 181-р зытетымкӀэ аухэсыгъэхэм ахэхьэрэ лӀэнатӀэр Мини-стерствэм щызылыгъыгъэр кӀэралыгъо кӀулыкӀуэм зылауагъэкӀыгъэ нэуж илъэситӀум кыкӀлоцӀ граждан-правовой зээзгыныгъэм тетэу сомэ минишъэм ехъу зыосэ лӀофшӀэнхэр (фӀэо-фашӀэхэр) организацием

щигъэцӀкӀэнхэу ыкӀи (е) лӀофшӀэн зээзгыныгъэм тетэу организацием лӀэнатӀэ щылыгъынэу лизын кыратынэу тхыгъэкӀэ зазыфигъазэкӀэ, ащ фэдэ тхыгъэр кызылӀэкӀэхьэгъэ нэуж мафи 7-м кыкӀлоцӀ комиси-онер ащ хӀэплӀэн ыкӀи унашъоу ыштагъэмкӀэ зы мафэ нахыбӀэ темышӀэу тхыгъэу ыкӀи мафицым кыкӀлоцӀ жэрылӀокӀэ закӀыфзэгъэзэгъэм макъэ ригъэлужьын фӀае;»

3) я 17-рэ пунктым иабзацэу «а»-м хэт гушыӀэхэу «я 14-рэ, я 15-рэ пунктхэр» зыфилохэрэр гушыӀэхэу «я 18-рэ, я 19-рэ пунктхэр» зыфилохэрэмкӀэ зӀблӀэхьугъэнхэу;

4) я 25-рэ пунктым иабзацхэу «а»-мрэ «б»-мрэ мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«а) организацием игъӀорышӀӀӀэнкӀэ пшъэрылхэу заулэхэр кӀэралыгъо кӀулыкӀушӀӀэм ипшъэрылхэм ахахьэщтыгъэхэмэ, граждан-правовой зээзгыныгъэм тетэу сомэ минишъэм ехъу зыосэ лӀофшӀэнхэр (фӀэо-фашӀэхэр) организацием мазэм кыкӀлоцӀ щигъэцӀкӀэнхэу ыкӀи (е) лӀофшӀэн зээзгыныгъэм тетэу организацием лӀэнатӀэ щылыгъынэу фамы-

дэнэу ыкӀи ащкӀэ лъапсэу щылэхэр рӀаожьынэу.»

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм мы унашӀом зыкӀэтхэхэ нэуж мафит-фым кыкӀлоцӀ:

1) мы унашӀор Адыгэ Республикэм лӀофшӀэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо хабзэ игъэцӀкӀӀо кӀулыкӀухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

2) кыыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыге-имрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс кыдӀэкӀырэ официальнэ тӀэдзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр» зыфилорэм алӀкӀи-гъэхъанэу;

3) Урысые Федерацием ишӀольырхэм яшӀӀпхэу правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемкӀэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкӀэ и ГъӀорышӀапӀэ мы унашӀор лӀэкигъэхъанэу.

3. Мы унашӀор зэрагъэцӀкӀэрэм гъунэ лысфынэу сшъхьэкӀэ зыфӀэсгъазэ.

4. ЗыкӀатхэхэрэм щегъэжыагъэу мы унашӀом кӀуачӀэ илэ мэхьу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

кӀ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 22-рэ, 2014-рэ илъэс
N 368

ТЕКЛОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЬЭС ФЭГЪЭХЫГЪ

Музеим тарихъыр кыщалауатэ

Хэгъэгъу ззошхом фашист техаклохэр шызэхакъутэхи, Теклоныгъэр кызыдаыхыгъэр ильэс 70-рэ зэрэхурэм фэгъэхыгъэ зэхыхъэр Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей щэклох.

Мыекъуапэ фашистхэр заоклэ 1942-рэ ильэсым шышхъэлэу мазэм кыдэхъэгъагъэх. Къалэр шхъафит шыжыгъэнымклэ партизан отрядхэр зэхашэгъагъэх, заом ыкыб шылэхэр тидзэхэм лэпылэгъу афэхуштыгъэх. Лъэпкъ музеим тыгъуасэ имызакъоу, ащ ыпэрэ мафэхэм щыклогъэ зэхыхъэхэм клэлэеджаклохэр, ныбжыкълэхэр къарагъэблагъэхэзэ, тарихъ къэбар гъэшлэгъонхэр къафалотагъэх.

Лъэпкъ музеим илофышлэхэу Надежда Бурмистровам, Тэу Аслъан, Лаура Халаджан, Шъэоцлыкъу Фатимэ нэрылэгъу лэпылэгъухэр агъэфедэхэзэ, Хэгъэгъу ззошхом инэклубгъохэм къатегушылэрэ фильмэхэм яедзыгъохэр, сурэтхэр къагъэлъэгъуагъэх. Н. Бурмистровам Ленинград блокадэр зэрэтырахыжыгъэр, мамыр цыфхэр ащ зэрэхэклодагъэхэр кыло-тагъэх. Ф. Шъэоцлыкълум зэгъэпшэнхэр ышыхэзэ, дзэклолхэм шъуашэу ащыгъыштыгъэм, лэмэ-псымэу агъэфедэщтыгъэхэм иеплъыкълэхэр къарилотлагъэх. Мыекъуапэ пыйхэр шызэхакъутэхи, 1943-рэ ильэсым шылэ мазэм и 29-м шхъафит зэрэхужыгъагъэр Шъэоцлыкълу Фатимэ кылуатэзэ, гууз-лыузэу тицыфхэм зэпачыгъэр щысэхэмклэ кыгъэлъэгъуагъ.

Адыгеим, Апшеронскэ ыкыл Шытхэлэ районхэм, нэмыкълэхэм яныбжыкълэхэр мы мафэхэм Лъэпкъ музеим шылагъэх. Теклоныгъэм ия 70-рэ ильэс фэгъэхыгъэ зэхыхъэр мафэ къэс плөми хъунэу музеим щэклох.

Сурэтым итыр: **Шъэоцлыкълу Фатимэ Апшеронскэ районым иклэлэеджаклохэм заом фэгъэхыгъэ къэбархэр къафелуатэх.**

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Апэрэ теклоныгъэр ушэтыплэшлэу

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Ставрополье» Ставрополь — 30:28 (15:12, 15:16).
Шылэ мазэм и 29-м Мыекъуапэ шыздешлагъэх.
Зезыщагъэхэр: Гайно Михаил — Белгород, Приемко Александр — Москва хэку.
«Адыиф»: къэлэпчъэлуыр — Самарская, ешлэклохэр: Лихач — 3, Серадская — 5, Черномурова — 8, Грбавчевич — 8, Туник — 1, Исаченко — 3, Неупокоева, Игнатченко — 2, Шъэоцлыкълу, Головки.

М. Грбавчевич, А. Серадская, А. Черномуровам къэлэпчъэм лэгуаор зэрэдадзэрэм тигъэгъуштыгъ, ау хъакълэхэри дэгъоу ешлэщтыгъэх. Екатерина Гец, Кобл Зурыет, Юлия Таран, Снежана Махнева, нэмыкълэхэм тикъэлэпчъэ лэгуаор лэшлэхэу кыдадзэщтыгъ. «Адыифым» иухъмаклохэр цыхъэшлэгъоу ешлэнхэм фэхъазырхэп. Тхъагъэпсэу Виктория Самарская, тикъэлэпчъэ дэгъоу кызызериухъумэрэм ишлуагъэклэ «Адыифыр» нахыбэрэ ыпэкклэ илын ыльэкълыштыгъ. Мы ильэс ешлэгъум «Адыифым» апэрэ теклоныгъэр кызызэрэщыдыхыгъэм фэшл тыфэгъушлэ, ауж кынерэмэ къахэкълыжынэу фэтэлэ.

Ешлэгъухэр

«Университет» Ижевск — «Звезда» Звенигород — 28:37, «Лада» Тольятти — «Ростов-Дон» Ростов-на-Дону — 24:23,

«Астраханочка» Астрахань — «Кубань» Краснодар — 37:26. «Ростов-Дон» апэрэу мыгъэ ешлэгъур шлуахыгъ.

Чыплэхэр

Командэхэм ешлэгъу 14 — 16 зырыз ялагъ. «Адыифыр» гъогогъу 14 ешлагъ. Чыплэхэр зэтэгъапшэх.

1. «Ростов-Дон» — 27
2. «Лада» — 24
3. «Астраханочка» — 24
4. «Динамо» — 23
5. «Звезда» — 20
6. «Кубань» — 10
7. «Луч» — 9
8. «Университет» — 6
9. «Ставрополье» — 3
10. «Адыиф» — 2.

Мэзаем и 1-м «Адыифыр» Ижевскэ щешлэщт. Мэзаем и 4-м «Адыифыр» «Кубань» тикъалэ шылулэщт.

Сурэтым итыр: «Адыифыр» «Ставрополье» дешлэ.

Ешлэгъум пчъагъэр зэрэщылъагъэкуатэрэм тигъэгъумэкълыштыгъэми, гугъэр члэтынэщтыгъэп. «Адыифым» теклоныгъэр кыдыхынымклэ тренер шхъалэу Анатолий Скоробогатовым ешлэклохэр бэрэ зэблихуштыгъэх. Ухъумэн лыфэгъохэр зыгъэцакълэхэрэм, «Адыифыр» ыпэкклэ зилыкълэ къэлэпчъэм лэгуаор дэзыдзэщтхэм якъыхэхын псынклэгъоу щытыгъэп. Виктория Туник, Кристина Лихач, Ольга Исаченкэм хъагъэм лэгуаор радзэ. Анастасия Серадская кълэпчъэу зыпэчыжъэм лъэшэу зэрэдаорэм ишлуагъэкклэ пчъагъэм хегъахъо.

«Адыифым» зэхъоклыныгъэшлэу фэхъугъэмэ ащыц Милица Грбавчевич линейнэу зэрэшлэрэм даклоу, гупчэм илэлэлэсэнныгъэ кы-

зэрэшигъэлъэгъуагъэр. Ухъума-клохэм ябэнызэ, хъагъэм лэгуаор ридзэщтыгъ. «Ставропольем» иухъумакломэ шапхъэхэр аукъохэзэ, Ольга Исаченкэр кызы-тырагъэгъоу зэп кызызэрэхэкълыгъэр. Ащ фэшл тазыркклэ тиспорт-сменкэхэр хъакълэмэ якъэлэпчъэ даощтыгъэх. Тазыри 10-м шы-щэу 9-р тиешлэклохэм хъагъэм радзагъ. «Ставропольем» 6-м шы-щэу 5-р къэлэпчъэм дидзагъ.

Лэгоуи 3-4-клэ «Адыифыр» хъакълэмэ апэ итэу кыыхэкълыгъ. Зэлу-клэгъур клэухым зыщыфэклорэ уахътэм тызэплъыгъэ гандболым гумэкълыгъуабэ кытфыхыгъ. Зы лэгуаокклэ апэ титэу ешлэгъур кло-щтыгъэ. Опыт ин зилэ Анна Игнатченко ухъума-клохэр кызызери-нэкълыхи, пчъагъэм хигъэхъуагъ.

УШУ. АДЫГЕИМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Клэу къежъагъэм дырагъаштэ

Спорт зэнэкъокъоу ушум хэхъэрэ «Вин-чунь» зыфилорэмклэ апэрэу Мыекъуапэ зэлуклэгъухэр шыкълуагъэх. Къокълыплэм кышешъэгъэ бэнаклэмклэ Урысыем иклэух зэнэкъокъоу мэзаем и 9 — 11-м Москва шызэхашэщтым хэлэжъэщтхэр кыыхэхыгъэнхэм зэлуклэгъухэр фэгъэхыгъагъэх.

Тренерхэу Владимир Васильченкэмрэ Александр Денейкинымрэ ушум ильэныкълэхэмклэ ильэс заулэ хъугъэу ныбжыкълэхэр зэнэкъокъухэм афагъэхъазырых. Вин-чуныр боевой искусствэм хэхъэ. Шлэныгъэмрэ бэнаклэхэм ятехникэрэ зэпхыгъэхэу щагъэ-

федэх. Спортсменыр псынклэу гупшысэнным, кълучэкклэ къебэнырэм лэлэлэсэнныгъэкклэ текло-ным, нэмыкълэхэм вин-чуным уафегъасэ. Спорт лъэпкъым ехыллэгъэ тхылхэр, нэрылэгъу лэпылэгъухэр КНР-м, Урысыем, нэмыкълэхэм къащыдагъэкълых.

2014-рэ ильэсым чъэпыогъум и 2 — 6-м Урысыем спортымклэ и Министерствэрэ УФ-м ушумклэ ифедерациерэ зэхыхъэу ялагъэм унашэу шаштагъ Урысыем иапэрэ зэлуклэгъу ыкыл иапэрэ зэнэкъокъу Москва шызэхашэнэу. Адыгеим ыцлэкклэ егъэджэн-зэхыхъэм хэлэжъагъэх тренерхэу В. Васильченкэмрэ А. Денейкинымрэ. Тренерхэм ушэ-тынхэр атыгъэх, «Ушумклэ я 2-рэ дан» зыфилорэ лъэгаллэр къафаусыгъ, ящылкълэгъэ тхылхэр къаратыжыгъэх. 2015-рэ ильэсым жъоныгъуакълэм вин-чунымклэ Европэм изэнэкъокъу Болгарием шызэхашэщт.

Адыгеим шыклогъэ зэлуклэгъухэм теклоны-

гъэр къащыдэзыхыгъэхэм шъуащытэгъэгъуазэ. Ильэс 12 — 17 зыныбжхэм язэнэкъокъу щытекълуагъэх Нестеров Владислав, Нестеров Ростислав, Иван Шевченкэр.

Ильэс 18 — 40 зыныбжхэм язэнэкъокъу апэрэ чыплэхэр кышызыхыгъэхэр: Винокуров Антон, Люстров Игорь, Богорубов Андрей, Токмаков Игорь, Бояркин Михаил, Зорин Александр.

Спортым иветеранхэу ильэс 41 — 65-рэ зыныбжхэм Денейкин Александр ыкыл Субботин Дмитрий ащытекълуагъэх.

Адыгэ Республикэм ушумклэ ифедерации, зэлуклэгъухэм язэхэщаклохэм унашэу зэдаштагъэм кышчлэ тиспортсмен анахъ дэгъухэм ащышхэу Нестеров Ростислав, Нестеров Владислав, Шевченко Иван Москва щыклощт зэнэкъокъум хэлэжъэнхэу фитныгъэ зэралэр.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэр ыкыл кыдэзыгъэкълэрэ:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ локхэмклэ, лэкълыб кълэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-кълэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкыл къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкълыжъ зы-хырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын локхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкыл зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гълорышлал, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкълэмклэ пчъагъэр 4015

Индексхэр 52161 52162 Зак. 181

Хэутыным узчыкълэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 Зыщыкълэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкълэ Саид

Пшъэдэкълыжъ зыхырэ секретарыр

Нэшлэкълэу Заур